

Ramon Alcoberro

Com ens ha arribat el missatge de Jesús?

No és el mateix discutir si va existir Jesús que si existí Homer o Sòcrates. La raó és òbvia. Jesús no és només un personatge històric o un filòsof que predicava l'amor entre els homes. Per als cristians Jesús és el Fill de Déu i, per tant, la construcció del personatge és una part central en la seva doctrina. Tot el que Ell va dir o fer inspira la vida de molta gent arreu del món. Per tant és important conèixer ni que sigui molt a l'engròs com s'ha tramès el missatge cristià.

La transmissió del missatge cristià és un fet històricament molt complex perquè les primeres comunitats visqueren en una situació històrica i social molt dramàtica. Per situar el missatge de Jesús en el seu context cal entendre tres circumstàncies.

- 1.-** Els primers cristians eren jueus i a l'època Israel estava immersa en una guerra d'alliberament contra Roma.
- 2.-** Els primers cristians eren , a més, gent molt pobra (i per tant, gent sense gaire cultura literària). Per tant, van trigar força a deixar per escrit el missatge de Jesús.
- 3.-** A més, l'any 70 Titus, el fill de l'emperador Vespasià, va destruir Jerusalem i va obligar els jueus a exiliar-se. Aquest és el càstig més cruel que Roma va imposar mai a cap part de l'Imperi i, de fet, mai un escarment d'aquesta envergadura no es tornà a repetir al món antic. Això va implicar que les comunitats cristianes es van veure obligades a marxar també i a disgregar-se per la Mediterrània i a Síria, on sembla que es va establir la comunitat de Joan. El missatge cristià es va haver de predicar en un context de gran precarietat.

Per acabar-ho de complicar, Jesús mai no va escriure res tot i que sabia escriure, com tots els jueus, perquè en la religió jueva era obligatori ser capaç de llegir la Torà. El que ens n'ha arribat no és, doncs, allò que Ell va dir, sinó el que els seus deixebles van entendre de la seva predicació. I, a més, ens ho van trametre d'una manera molt atzarosa.

Jesús es va morir crucificat (un càstig que només podien aplicar els romans i que s'aplicava a malfactors i a rebels polítics) i gairebé amb tots seguretat aquest fet es produí l'any 30, no l'any 33 com s'havia cregut tradicionalment, perquè l'any 33 hi hagué un gran aixecament popular i si l'haguessin matat l'any 30 ho hauria tramès alguna font romana. Seguir un crucificat era, per si mateix, un fet prou subversiu i, per tant, mal vist pel poder. Això explica també que els primers simpatitzants i amics de Jesús tampoc disposessin de gaire temps lliure per trametre'ns una imatge de Jesús prou acurada.

Afegiu-hi que al món antic la cronologia era molt complicada. Els romans comptaven els anys pels cònsols que governaven i els jueus tenien un calendari lunar que no es va acabar d'afinar fins a l'exili quan al segle IV el va culminar Hil·lel II després de nombrosos càlculs. El

Ramon Alcoberro

calendari hebreu comença amb l'origen del món que, segons la tradició jueva va iniciar-se el diumenge 7 d'octubre de l'any 3760 a. C.

Què va dir Jesús?

Tenim una sèrie de documents sobre Ell, que són diversos i cal llegir-los críticament.

En l'essencial tots els testimonis que ens n'ha arribat són coincidents en **dues idees bàsiques**:

1.- Per als cristians Jesús és Déu perquè ha vençut la mort, és a dir, perquè ha ressuscitat (i convindria explicar que això no és un fet físic; sobre el que significa "resurrecció" en parlarem més endavant) **Jesús va dir que cregués en Ell tindria vida eterna.**

2.- A més, la Seva predicació de estava basada en la idea de l'Amor, o Nou Manament, "Estimeu-vos els uns als altres com Jo us he estimat" (i més endavant ja explicarem també què significa per a Jesús l'estimar).

Com sabem què va dir Jesús?

Els seus deixebles molt aviat es van començar a reunir per recordar les paraules del Mestre i això dona origen al que després s'anomena l'**Evangelí** (paraula que en grec vol dir "bona nova"). Tenim també una sèrie de **Cartes** escrites pels seus seguidors, la més antiga de les quals és la Carta de Pau als Tessalonicencs de l'any 51, en què l'Apòstol encoratja la fe d'aquesta comunitat de Macedònia (al nord de Grècia). I tenim també, a més, una crònica dels primers predicadors que s'anomena **Els fets dels apòstols** atribuït a un amic de Pau, que s'anomena "Lluc" i que descriu els orígens de l'església cristiana.

Però molt possiblement abans de la redacció dels Evangelis, els primers deixebles van començar a fer memòria de les paraules i els fets de Jesús en textos més o menys breus que anaven repetint i predicant. Podem imaginar que aquests textos breus eren com una mena d'arxiu o de carpeta que els primers predicadors portaven amb ells o havien memoritzat. Aquest textos, que són frases breus, anomenats tècnicament "*lògia*", no han arribat a nosaltres perquè es van fondre en els tres primers Evangelis, anomenats "*sinòptics*". Al segle XIX una sèrie d'estudiosos alemanys els han reconstruït veient que Mateu, Marc i Lluc tenen molts textos en comú. Aquesta carpeta original s'anomena la **Q** o més habitualment, la **Font Q** perquè la lletra Q és la inicial de la paraula alemanya "*Quelle*", que significa "font".

A més, l'Església primitiva va conèixer una gran quantitat d'Evangelis que posteriorment es van rebutjar per raons molt diverses. Aquests textos s'anomenen **Evangelis apòcrifs**. "*Apo krifós*" són dues paraules gregues que signifiquen "amagat lluny", o "ocult", i vindrien a ser com suposades "doctrines secretes" de Jesús. Són gairebé una cinquantena de textos d'extensió molt diversa i de valor molt discutible. Alguns eren molt exagerats i poc històrics i altres presentaven un Jesús molt polític. L'Església no els ha prohibit mai però els dona poca o cap importància com a matèria de fe. La majoria són de redacció tardana, cap al segle II i per tant poc fiables històricament. Alguns, especialment l'*Evangelí de Tomàs*, que inclou 114 *logia* atribuïdes a Jesús tenen, però, un gran valor per tal de comprendre el missatge dels primers cristians.

Hi ha encara dues fonts més per conèixer la fe dels primers cristians, l'**Apocalipsi** que és una descripció de com serà el final dels temps, i diversos textos de l'anomenada **literatura**

Cristianisme bàsic - Curs de conceptes bàsics sobre la tradició cristiana-catòlica

Ramon Alcoberro

subapostòlica, la del deixebles més tardans. L'obra més important en la literatura subapostòlica és la ***Didakhé***, paraula que en grec significa "ensenyament" i que vindria a ser la redacció dels principis de la fe de la comunitat cristiana a a finals del segle I o principis del segle II.